
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

Development of a Distance Training Program on Counseling Service System for Counseling Teachers

นิธิพัฒน์ เมฆจร* และลัดดาวรรณ ณ ระนอง**

บทคัดย่อ

การดำเนินโครงการ พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) พัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา และ (2) ทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา และ (3) ประเมินผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่อง ระบบบริการปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมทางไกลโดยการส่งชุดฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาล่วงหน้า 30 วัน และเชิญผู้เข้ารับการอบรมเข้ามาฝึกปฏิบัติแบบเผชิญหน้า เป็นเวลา 2 วัน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ชุดฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วย เอกสารและ VCD ประกอบการฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาและ กิจกรรมฝึกปฏิบัติ แบบประเมิน และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที่ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา มีคุณภาพตามการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 (2) ภายหลังจากอบรม ผู้รับการอบรมมีคะแนนความรู้ เจตคติ และทักษะในเรื่องระบบบริการปรึกษาสูงขึ้นกว่าก่อนการอบรม และ (3) ผู้เข้ารับการอบรม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบรรยากาศการฝึกอบรม ระยะเวลาการฝึกอบรม สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรม สถานที่ฝึกอบรม ความชัดเจนในการบรรยาย/ชี้แจงการปฏิบัติกิจกรรมของวิทยากร กิจกรรมภาคปฏิบัติการฝึกอบรม การมีโอกาสด้านการแสดงความคิดเห็น/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่ม เอกสารชุดฝึกอบรม ในส่วนของการแบ่งตอน แบ่งเรื่อง ภาษาที่ใช้ชัดเจนและเหมาะสม ตัวอย่างที่ให้ ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม การนำความรู้ไปใช้ในการให้ปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมครั้งนี้ และความชื่นชอบวิธีการฝึกอบรมแบบนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนของความเหมาะสมของใบงานกิจกรรมฝึกปฏิบัติ และเนื้อหาสาระที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจอยู่ในระดับมาก

---

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

** รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ABSTRACT

The research project: Development of a Distance Training Program on Counseling Service System for Counseling Teachers was conducted with the purposes to: (1) develop a distance training program on Counseling Service System for Counseling Teachers; (2) experiment with the developed distance training program on Counseling Service System for Counseling Teachers; and (3) evaluate the results of the use of the developed distance program on Counseling Service System for Counseling Teachers.

The research sample consisted of 40 purposively selected counseling teachers and guidance teachers in Bangkok Metropolis. The researchers conducted the distance training program by sending the distance training package to trainees for study 30 days in advance. After that, trainees were invited to participate in a two-day session face-to-face workshop. This research was a quasi-experimental research with the One Group Pre-test Post-test Design. The employed research instruments comprised a distance training package including the training document, supplementary VCD for distance training on Counseling Service System for Counseling Teachers, and workshop activities; an evaluation form; and a questionnaire. Quantitative data were statistically analyzed with the use of the percentage, mean, standard deviation, and t-test; while qualitative data were analyzed with content analysis.

Research findings showed that (1) the developed distance training package on Counseling Service System for Counseling Teachers was evaluated by experts as being of relevant quality as shown by the IOC of 1.00; (2) after the training, trainees' scores on knowledge, attitude, and skills concerning the counseling service system were significantly higher than their pre-training counterpart scores; and (3) the trainees rated the appropriateness of the following aspects of the training at the highest level: the training atmosphere, training duration, training media and equipment, training venue, clarity of resource persons' lectures and directions for doing activities, practical activities of the training, and opportunities for expressing and exchange of opinions with other group members; they also rated the appropriateness of the following aspects of the training document at the highest level: the partition of sections and topics, clarity and appropriateness of the employed language, provided examples, knowledge gained from the training, application of knowledge in counseling for counseling teachers, satisfaction with the training, and appreciation for the training method; meanwhile, the appropriateness of worksheets for practical activities, and the simplicity of the contents were rated at the highly appropriate level.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากจะกำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ในแต่ละกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนแล้ว ยังได้กำหนดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ การพัฒนาที่สำคัญได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติ ให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดให้ก็คือ กิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งครูที่ปรึกษาทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนว ให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองคู่โลกของอาชีพและการมีงานทำ ดังนั้น ครูทุกคนที่ต้องทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษานั้น จำเป็นต้องรู้จักระบบและบริการ ตลอดจนมีทักษะการปรึกษาที่จำเป็นในการ

ช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพมากที่สุด ผู้ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาจึงควรได้รับการฝึกอบรมในเรื่องนี้ ทั้งนี้เพื่อจะได้มีการเพิ่มเติมในด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับระบบบริการปรึกษาที่จำเป็นเพื่อจะได้นำไปประยุกต์ใช้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช จึงตระหนักถึงความสำคัญของทักษะและแนวปฏิบัติในการจัดการระบบบริการปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา ที่มีกระบวนการที่ชัดเจน มีวิธีการให้คำปรึกษาที่ถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ จึงได้มีโครงการวิจัยพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา โดยผ่านกระบวนการฝึกอบรมที่ชัดเจน มีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษา พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาได้ และจะได้พัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่องดังกล่าวให้เป็นแนวทางแก่สถานศึกษาทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ในการจัดระบบบริการปรึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
2. เพื่อทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา
3. เพื่อประเมินผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ที่เน้นการพัฒนาสื่อเอกสาร และสื่อเสริมประกอบการฝึกอบรม

2. การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา มุ่งเน้นตามแนวปฏิบัติในการให้คำปรึกษา ในหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้กรอบความคิดของ เคิร์กแพททริก (Kirkpatrick) โดยเน้นศึกษาผลการฝึกอบรมใน 4 ด้าน คือ (1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาโดยภาพรวม จุดเด่น จุดด้อยของการให้คำปรึกษา ที่เป็นประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้ และความพึงพอใจต่อการให้คำปรึกษา (Reaction Evaluation) (2) การเรียนรู้ที่ได้รับจากการอบรม (Knowledge Evaluation) ซึ่ง จะ ครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) (3) พฤติกรรมการประยุกต์ใช้ความรู้/พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องมาจากการอบรม (Behavior Evaluation) และ (4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับงานหรือหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ผ่านการ อบรม และผลกระทบอื่น ๆ (Result evaluation) พร้อมทั้งประเมินปัญหา อุปสรรคในการให้คำปรึกษา สำหรับครูที่ปรึกษา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการฝึกอบรม

3. ผู้เข้ารับการอบรมในการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ประกอบด้วย ครู อาจารย์ ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา จำนวน 40 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ชุดฝึกอบรมทางไกลที่นำไปใช้ในการฝึกอบรมและพัฒนาครูที่ปรึกษา ให้มีความรู้และทักษะในระบบบริการปรึกษาต่อไป

2. ทำให้ครู อาจารย์ ในสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการให้คำปรึกษา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้

3. สถานศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบบริการปรึกษาในสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยครูที่ปรึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ได้มาโดยโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ประเภท คือ ชุดฝึกอบรมทางไกลระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาและแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์เอกสารระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา กระบวนการพัฒนาระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารายงานความก้าวหน้าระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา พร้อมทั้งเอกสาร/หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการปรึกษาอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาชุดฝึกอบรม

2. ประชุมปฏิบัติการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาสาระที่จะใช้ในการฝึกอบรม โดยอาศัยข้อมูลจากบทความ ตำรา เอกสาร แนวคิด แนวปฏิบัติการ

พัฒนาระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา การทดลองใช้ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาที่ปรากฏในเอกสาร/หลักฐาน โดยเนื้อหาสาระของชุดฝึกอบรม เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ประกอบด้วย ความหมายและความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบจำลองระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การวางแผนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสร้างเครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการประเมินและนำเสนอผลการใช้ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา กรณีตัวอย่างบริการปรึกษา

3. ผลิตชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ผู้วิจัยผลิตชุดฝึกอบรมทางไกล โดยชุดฝึกอบรมมีองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ชื่อชุดฝึกอบรม
- 2) คำอธิบายชุดฝึกอบรม
- 3) วัตถุประสงค์
- 4) การเตรียมตัวเพื่อศึกษาด้วยตนเอง
- 5) การประเมินผลตนเองก่อนและหลังเรียน
- 6) เนื้อหาสาระที่ใช้ในการฝึกอบรม

ประกอบด้วย

- สาระสำคัญเกี่ยวกับระบบและบริการ

ปรึกษาในสถานศึกษา

- คุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษา

- กระบวนการให้คำปรึกษา

- จรรยาบรรณในการให้คำปรึกษา

- บริการปรึกษา 3 รูปแบบ คือ การ

ปรึกษารายบุคคล การปรึกษาเป็นกลุ่ม

- ทักษะการให้คำปรึกษาที่จำเป็นสำหรับ

ครูที่ปรึกษา

- กรณีตัวอย่างในการให้คำปรึกษา

- บทบาทของครูที่ปรึกษาในการจัด

กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน

- การประเมินผลการให้คำปรึกษา

7) กิจกรรมระหว่างเรียน

8) สื่อการสอน

9) การประเมินหลังเรียน

4. ตรวจสอบคุณภาพของชุดฝึกอบรม คณะผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของชุดฝึกอบรม โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบชุดฝึกอบรมในด้านความตรงตามเนื้อหาสาระ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม และ ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ด้วยวิธีการ IOC ผลการตรวจสอบคุณภาพผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าชุดฝึกอบรมทางไกลมีเนื้อหาสาระเหมาะสม ภาษาอ่านเข้าใจง่าย โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และได้ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. ปรับปรุงแก้ไขชุดฝึกอบรมให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นจัดพิมพ์ชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อนำไปใช้ในการฝึกอบรมต่อไป

6. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม แบบทดสอบ ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา รายงานความก้าวหน้าระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษารวมทั้งวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการใช้ชุดฝึกอบรม

2) ประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนกำหนดกรอบความคิด และประเด็นที่จะประเมิน

3) นิยาม ตัวแปร/ตัวชี้วัด/ประเด็นที่มุ่งศึกษาให้ชัดเจน

4) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่จะศึกษา

5) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล มีขั้นตอน และรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1. ประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรม ผู้เข้ารับการอบรม ประกอบด้วย ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนว จำนวน 40 คน
2. จัดส่งชุดฝึกอบรมทางไกลให้กับผู้เข้ารับการอบรมได้ศึกษาก่อนการอบรมแบบเผชิญหน้า 1 เดือน
3. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล
4. จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูที่ปรึกษาเป็นเวลา 2 วัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

เป็นการบรรยายเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา องค์ประกอบระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา และฝึกปฏิบัติพื้นฐานการให้บริการปรึกษา

5. ประเมินผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ผู้วิจัย ประเมินผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรม โดยประเมินในด้าน 1) ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการอบรม 2) การนำความรู้ไปใช้ และ 3) ความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจาก เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ และข้อมูลจากคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ประกอบด้วย

- 1) เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วย เนื้อหา จำนวน 4 ตอน แผนกิจกรรมการฝึกอบรม ชุดกิจกรรมภาคปฏิบัติทั้งหมด 4 กิจกรรม

2. ผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

- 2.1 ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ร้อยละ 85.2 และเป็นชาย ร้อยละ 14.8 มีอายุ 45 ปีขึ้นไปมากที่สุด ร้อยละ 51.9 รองลงมา มีอายุ 26 - 30 ปี ร้อยละ 22.2 ระดับการศึกษาผู้เข้ารับการอบรมจบการศึกษา ระดับปริญญาโทมากที่สุด ร้อยละ 63 และรองลงมา เป็นปริญญาตรี ร้อยละ 22.2

- 2.2 ความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม ภายหลังจากการฝึกอบรม เรื่องระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาเสร็จสิ้น ผู้เข้ารับการอบรมสามารถทำคะแนนจากการทดสอบความรู้ โดยได้คะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการอบรม สรุปได้ดังนี้

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการอบรม

ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบรรยากาศการฝึกอบรม ความเหมาะสมของระยะเวลาการฝึกอบรม ความเหมาะสมของสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรม ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรม ความชัดเจนในการบรรยาย/ชี้แจงการปฏิบัติกิจกรรมของวิทยากร ความเหมาะสมของกิจกรรมภาคปฏิบัติการฝึกอบรม การมีโอกาสนในการแสดงความคิดเห็น/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่ม ความเหมาะสมของเอกสารชุดฝึกอบรม ในส่วนของการแบ่งตอน แบ่งเรื่อง ภาษาที่ใช้ชัดเจนและเหมาะสม ตัวอย่างที่ให้ ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม การนำความรู้ไปใช้ในการให้การปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมครั้งนี้และความชื่นชอบวิธีการฝึกอบรมแบบนี้

อยู่ในระดับมากที่สุด มีเพียงในส่วนของความเหมาะสมของใบงานกิจกรรมฝึกปฏิบัติ และเนื้อหาสาระที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจอยู่ในระดับมาก

2) ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อ

การฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อเนื้อหาสาระและความรู้ที่ได้รับ เป็นอันดับหนึ่ง คือ ร้อยละ 80 รองลงมาได้แก่ การถ่ายทอดเนื้อหาสาระของวิทยากร ความพึงพอใจต่อบรรยากาศในการอบรม การจัดกิจกรรมระหว่างการอบรม และเอกสารประกอบการอบรม เป็น ร้อยละ 72.5 67.5 55.00 และ 47.50 ตามลำดับ สำหรับสิ่งที่ควรปรับปรุง ผู้เข้ารับการอบรมเสนอว่า ควรเพิ่มระยะเวลาในการอบรมให้มากกว่านี้ เป็นจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 45

อภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลใน 2 ประเด็น คือ การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล และผลทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล มีรายละเอียด ดังนี้

1. การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำเป็นเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นเอกสารการฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ตอน ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับระบบบริการปรึกษา ทักษะการปรึกษาที่จำเป็นสำหรับครูที่ปรึกษา การฝึกทักษะการปรึกษาแบบจุลภาค และ การให้การปรึกษาแบบกลุ่ม พร้อมตัวอย่างการฝึกการให้การปรึกษา ส่วนที่ 2 เป็น VCD เรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา และการฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมด้วยกันเอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการผลิตชุดฝึกอบรมทางไกลที่เป็นระบบ ที่มีทั้งสื่อหลักที่เป็นสื่อ

สิ่งพิมพ์และสื่อเสริมที่ผู้รับการอบรมสามารถศึกษาทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง และกิจกรรมภาคปฏิบัติในลักษณะของการอบรมแบบเผชิญหน้าเพื่อเพิ่มพูนและเติมเต็มในส่วนที่สื่อหลักและสื่อเสริมไม่สามารถถ่ายทอดได้อย่างครบถ้วน

2. ผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล

ปรากฏว่า ความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม จากการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการพัฒนาบุคลากรที่ส่วนใหญ่ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้สูงขึ้น หลังการอบรมที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้เข้ารับการอบรมได้ศึกษาหาความรู้จากเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่อง ระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ซึ่งมีทั้งเอกสารเสริมความรู้ในด้านระบบระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาที่นำเสนอเนื้อหาเป็นขั้นเป็นตอน ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งยังมีกรณีตัวอย่าง ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ศึกษาและฝึกปฏิบัติ ทำให้ได้รับความรู้และเห็นแนวทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในระหว่างการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 วัน มีการบรรยายให้ความรู้และได้ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกปฏิบัติการให้การปรึกษาทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม จากการฝึกปฏิบัติจะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบบริการปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา

3. ผลการประเมินการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล

พบว่า ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการอบรมประเมินว่าก่อนการฝึกอบรมมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง หลังการฝึกอบรมได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับสูงขึ้น แสดงว่าการอบรมครั้งนี้ช่วยทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ด้านระบบบริการปรึกษามากขึ้น สำหรับในด้านความคิดเห็นที่มีต่อวิทยากร พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจมาก

ที่สุดต่อเนื้อหาสาระและความรู้ที่ได้รับ รองลงมาได้แก่ การถ่ายทอดเนื้อหาสาระของวิทยากร ความพึงพอใจต่อ บรรยากาศในการอบรม การจัดกิจกรรมระหว่าง การอบรม และเอกสารประกอบการอบรม สำหรับสิ่งที่ควร ปรับปรุง ผู้เข้ารับการอบรมเสนอว่า ควรเพิ่มระยะเวลา ในการอบรมให้มากกว่านี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลวิจัยข้างต้น เอกสารชุดการฝึกอบรม ทางไกล เรื่อง ระบบบริการการศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 4 ตอน คือ แนวคิดเกี่ยวกับระบบบริการ การศึกษา ทักษะการปรึกษาที่จำเป็นสำหรับครูที่ปรึกษา การฝึกทักษะการปรึกษาแบบจุดภาค และการให้การ ปรึกษาแบบกลุ่ม พร้อมทั้งตัวอย่างการให้การปรึกษาที่ มีคุณภาพในด้านความตรงเชิงเนื้อหา และผลจากการ ทดลองใช้ชุดฝึกอบรมแล้วปรากฏว่า ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมมีความรู้เกี่ยวกับระบบบริการการศึกษาสำหรับครู ที่ปรึกษาสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ดังนั้นครูที่ปรึกษา ครู แนะนำ และผู้เกี่ยวข้อง สามารถนำชุดฝึกอบรม ทางไกลเรื่อง ระบบบริการแนะแนวสำหรับครูที่ปรึกษา ไปใช้ประกอบการบริหารจัดการ การดำเนินงานและการ ขยายผลระบบบริการการศึกษาสำหรับครูที่ปรึกษาได้เป็น อย่างดี

2. ควรมีการจัดสร้างชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่อง ระบบบริการแนะแนวสำหรับครูที่ปรึกษา ในรูปแบบ อื่นๆ โดยอาจจัดทำเป็นสื่อคอมพิวเตอร์ ในลักษณะของ e-Learning หรือ CAI ในรูปบบของการอบรมผ่าน เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต นอกเหนือจากสื่อหลักที่เป็น สิ่งพิมพ์ และสื่อเสริม VCD

3. ควรมีการศึกษาฝึกปฏิบัติและเข้าฝึกอบรม เพิ่มเติมในส่วนของทักษะการให้การปรึกษารูปแบบอื่น

เพิ่มเติม เช่น การให้การปรึกษาครอบครัว เพราะเป็น สิ่งจำเป็นสำหรับครูที่ปรึกษาในสภาพการณ์ปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้ารับการอบรม

1. ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เห็นว่าการอบรม ในเรื่องดังกล่าวมีประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการ ให้บริการปรึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนได้ และผู้เข้ารับการอบรม อยากให้มีการอบรมในลักษณะนี้อีกเป็นประจำทุกภาค การศึกษาและจัดอย่างต่อเนื่อง

2. ควรให้คุณครูทุกคนและบุคลากรอื่นๆ ใน สถานศึกษาเข้ารับการอบรมด้วย เพื่อที่จะได้รับความรู้ ในเรื่องการให้การปรึกษาได้เหมือนกัน เพราะ นอกเหนือจากครูที่ปรึกษาแล้ว บุคลากรทางการศึกษา อื่นๆในโรงเรียนก็ควรจะมีความพร้อมหรือมีทักษะในการ ให้การปรึกษาด้วย

3. ควรเพิ่มเวลาการฝึกอบรมให้มากกว่านี้ และ ควรมีการมอบวุฒิบัตรให้ด้วย

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ กริทอง (2545) “ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการ ให้การปรึกษากลุ่ม” ใน *ประมวลสาระชุดวิชา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา หน่วยที่ 13* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
กรรณิการ์ นลราชสุวรรณ (2545) “ทักษะที่จำเป็นในการ ให้การปรึกษา” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎี และแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา หน่วยที่ 15* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
กฤษณ์ พลอยโสภณ (2538) “ชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่อง การเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดสำหรับเกษตรกรภาค

ตะวันตก” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
เจียรนัย ทรงชัยกุล (2529) “บริการปรึกษาในงานแนะ แนวระดับมัธยมศึกษา” ใน เอกสารการสอนชุด วิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 7 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช	ห้องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2534) “ทักษะการให้บริการ ปรึกษา การผ่อนคลายและการลดความหวาด วิตกอย่างเป็นระบบ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา เทคนิคการปรึกษาเบื้องต้น นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
จำเนียร สมอ (2546) “แนวปฏิบัติงานบริการให้ คำปรึกษาของโรงเรียนเชิงราชวิทยาคม จังหวัด เชียงราย” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	เพชรสุดา เพชรใส (2547) การศึกษาและพัฒนา สมรรถภาพในการให้คำปรึกษาสำหรับครูแนะ แนว ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2541) “การศึกษาทางไกลกับการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์” ใน ประมวลสาระชุด วิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษากับการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หน่วยที่ 12 นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช	โพธิพันธ์ พานิช (2547) การศึกษาและพัฒนา ความสามารถในการให้คำปรึกษาของบิดามารดา ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ทิพวรรณ กิตติพร (2535) การให้การปรึกษากลุ่ม พิษณุโลก : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย นเรศวร	เรื่องชัย ทรัพย์นิรันดร์ (2544) ชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่อง การบรรณาธิกรหนังสือเล่มสำหรับสำนักพิมพ์ วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
นพสิทธิ์ ล่องจ้ำ (2546) “การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การเพาะเห็ดนางรม สำหรับเกษตรกร จังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	วัชรีย์ ทรัพย์มี (2544) “คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ให้ การปรึกษา” ใน ประมวลสาระชุดวิชาหลักการ และแนวคิดทางการแนะแนว หน่วยที่ 9 นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
นิคม ทาแดง (2537) “วิธีการและสื่อสารการฝึกอบรม แบบโครงการและแบบแก้ปัญหา” ใน ประมวล สาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาการ ฝึกอบรม หน่วยที่ 8 นนทบุรี: สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช	วัชรีย์ ชูระคำ (2524) จิตวิทยาการแนะแนวและให้การ ปรึกษา กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์
ประดิษฐ์ อุปรมย์และสมร ทองดี (2545) “การปฏิบัติ เพื่อดำเนินการปรึกษา” ใน ประมวลสาระชุด วิชา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา หน่วยที่ 1 นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์	สุรเชษฐ เวชพิทักษ์ (2544) การพัฒนาชุดฝึกอบรม ทางไกลโดยใช้ซีดีรอมเป็นสื่อหลักเรื่องการออก เสียงภาษาอังกฤษสำหรับครูภาษาอังกฤษระดับ ประถมศึกษา วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
	สุวรรณ อนันต์ (2535) ผลของการให้การปรึกษาแบบ กลุ่มที่มีต่อทัศนคติการพยาบาลผู้ป่วยโรคเอดส์

- ของนักศึกษายาบาล คณะพยาบาลศาสตร์
วิทยาลัยมิชชัน กรุงเทพมหานคร: ปรินซ์ญา
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนคร
รินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- Carkhuff, R.R. and Barenson, B.G. (1977) *Beyond
Counseling and Therapy*. New York : Holt,
Rinehart and Winston.
- Corey, G. (1996) *Theory and Practice of Counseling and
Psychotherapy*. Montrey, California :
Brooks/Cole.
- _____. (1981) *Theory and Practice of Group
Counseling*. California : Brooks/Cole.
- Dinkmeyer, Don C. and Muro, James J. (1971) *Group
Counseling : Theory and Practice*. Itasca, III : F.E.
Peacock Publishers.
- Cornnier, I.S. & Hackney, H. (1993) *The Professional
Counselor : A Process Guide to Helping*. 2nd.
ed. Boston : Allyn & Bacon.
- Geldard, D. (1989) *Illustrated by Garry Anderson A
training manual for counseling: Basic*
- Personal Counseling* New York : Prentice Hall.
- George, R.L. and Cristiani, T (1990) *Counseling :
Theory and Practice*. 3rd. ed. New Jersey :
Prentice-Hall Inc.,
- Hansen, J.C., Warner R.W. and Smith E.M. (1976)
Group Counseling Theory and Process
Chicago : Rand McNally College Publishing.
- Ivey, A.E. (1978) *Microcounseling* Springfield, Illinois
: Charles C : Thomas Publisher.
- Mahler, C.A. (1969) *Group Counseling in Schools*
Boston : Houghton Misfiling Company.
- Schmidt, Lyle D. and Strong, S.R. (1970) "Expert and
Inexpert Counselor." *Journal of Counseling
Psychology*. 19: 115-118
- Shapiro, J.L. (1978) *Methods of Group Psychotherapy
and Encounter : A Tradition of Innovation*.
Itasca, III : Peacock Publishers.
- Sommers, J. and Fannagan, R. (1993) *Foundations of
Therapeutic Interviewing*. Boston : Allyn and
Bacon.